

Öğrencilerin uzaktan öğrenmeye ilişkin algı ve tutumlarının değerlendirilmesi

Evaluation of students' perception and attitude towards distance learning

Elanur Durdu¹ ve Mehmet Albayrak²

Received date: 17 / 05 / 2020

Accepted date: 30 / 06 / 2020

Öz

Bu çalışmada; uzaktan öğretim gören öğrencilerin sosyal bulunuşluk düzeyleri, öğrenme biçimleri, e-Öğrenmeye karşı tutumları, çevrimiçi öğrenme topluluk hisleri, sisteme bakış açıları, cinsiyet, yaş grubu, medeni durum, öğrenim görülen program, sınıfı ve okulu tercih nedenleri açısından incelenmiştir. Araştırma 2019 yılında Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu' na kayıtlı, farklı bölümlerde öğrenim gören, 123 uzaktan öğretim öğrencisinin gönüllü katılımı sonucunda anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerden elde edilen veriler farklı istatistiksel analiz yöntemleri kullanılarak çözümlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Uzaktan öğretim, e-Öğrenme, öğrenme biçimi, çevrimiçi öğrenme

Abstract

In this study; social availability levels, learning styles, attitudes towards e-learning, online learning community feelings, system perspectives, gender, age group, marital status, education program, class, and school preferences were examined. The research was carried out through a questionnaire as a result of the voluntary participation of 123 distance education students enrolled in Isparta University of Applied Sciences Distance Education Vocational School, studying in different departments. The data obtained from students were analyzed using statistical analysis methods.

Keywords: Distance education, e-Learning, learning style, online learning

1. Giriş

Günümüz dünyası bilgi çağı olarak nitelendirilen 21. Yüzyıl, bilgi ve iletişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişmelerle birlikte eğitim sistemi ve eğitim ihtiyacında yeni paradigma ile olguların oluşmasına öncülük etmiştir. Eğitimli insan kavramının anlamı zamanla çağın şartlarına uygun olarak değişerek eğitim kurumlarının eğitim verme şekli etkilenmiştir. Çağın şartlarına uygun olarak yenilenen ve geliştirilen eğitim sisteminin toplumların ihtiyaç, istek ve beklentilerini karşılamada daha yetkin olduğu düşünülmektedir.

21. Yüzyıl, bilgi çağında eğitimli bireylerden beklenen beceri ve nitelikler, çağın anahtarı olarak nitelendirilebilen bilgi kavramından geçmektedir. Bilgiye ulaşabilme, özümseyip yeni durumlarda kullanabilme, eskiyen bilgiyi araştırıp yenileme ve bilgiyi kaynaklara ulaşırma beklenen

¹Süleyman Demirel Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Bölümü, Isparta, Türkiye, elaadurdu@gmail.com, ORCID ID: 0000-0001-6532-7942

²Dr. Öğr. Üyesi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uzaktan Eğitim Meslek YO, Bilg. Tek. Böl., Isparta, Türkiye, mehmetalbayrak@isparta.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7089-122X

beceri ve nitelikler arasındadır. Bu nitelikler temel becerileri (okuma, yazma, dinleme, konuşma, matematik ve aritmetik vb.), düşünme becerilerini (yaratıcı düşünme, karar verme, problem çözme, muhakeme yapabilme, öğrenmeyi bilme vb.) ve kişisel özellikleri (özgüven, sosyal ve dürüst olma, sorumluluk alabilme, kendini yönetebilme) kapsamaktadır (ISTE, 1998; TÜSİAD, 1999). Bu temel becerilerin, kendini yeterince ifade etme konusunda yeterli olsa da yeni bir bilgiye ulaşabilme ve kavrama konusunda yeterli olduğu düşünülmektedir. Nitelik ve beceriler göz önüne alındığında bireylerin, kaynak kullanımında (zamanı, parayı, insan gücünü, materyal ve mekânı kullanabilme), kişiler arası ilişkilerde (takımla çalışabilme, yeni yetenekleri öğretme, iletişim kurma, rehberlik etme, farklı kültürlerden gelen kişilerle çalışabilme), bilgi elde edilmesi ve kullanımında (bilgi edinme, bilgiyi değerlendirme, organize etme, yorumlama, paylaşma ve bilgisayar kullanabilme), karmaşık sistemlerin kullanımında (sosyal, örgütsel ve teknik sistemleri kullanabilme, performanslarını izleme ve düzeltme, geliştirme tasarlayabilme) ve teknoloji kullanımında (teknolojiden yararlanabilme, işinde kullanabilme, aksaklıkları çözebilme) yetkin olmaları beklenmektedir (Gündüz ve Odabaşı, 2004). Günümüzde iş sektörleri, çalışanlardan aldıkları eğitimin dışında, kendilerinden sektörde çıkan yeni bilgileri özümseyerek kullanmalarını beklemektedir. Beklenen yetkinliklere sahip bireyleri yetiştirmek ise doğrudan eğitim kurumlarının yeni yükümlülükleri arasındadır (Gündüz ve Odabaşı, 2004).

Toplumların gelişimini ve refahını etkileyen en önemli etkenin eğitim olduğu göz önüne alındığında 21. Yüzyıl eğitim becerilerini karşılayan birey ve toplumlar güçlü olmakla birlikte değişen dünya düzeninde ve rekabette söz sahibi olmaktadır. Bilginin hızla üretildiği ve bilgiye çok çabuk ulaşılan bir dönemde kendi ilgi ve yeteneklerine uygun eğitim alan, yaşam boyu öğrenen bireyler toplum içinde mutlu yaşamaktadırlar fakat nüfus artışıyla paralel olarak artan eğitim ihtiyacı en önemli eğitim sorunlarından biridir. Var olan eğitim ihtiyacını gidermek ve çağın şartlarına göre nitelikli bireyler yetiştirmek için bireylerin bilgisayar ve bilgisayara dayalı bilgi teknolojileri kullanılarak eğitilmesi gerekmektedir.

2. Literatür

Çalışmada literatür taraması yapılırken, farklı alanlarda yaklaşım kullanıldığı için hem uzaktan öğretim alanında hem de öğretim sürecinde sosyal çevre ve etkileşim açısından incelemeler yapılmıştır.

2.1. Uzaktan öğretim

Bilişim ve teknoloji alanındaki gelişmeler, beklenen yetkinlikler ve artan eğitim ihtiyacı eğitim sisteminde yeni arayış ve gereksinimlere yol açmış, bunun sonucunda bilgisayarlar eğitim-öğretim sürecinde kullanılmaya başlanarak, Internet üzerinden çalışan yeni sistemlerin doğmasını sağlamıştır (Horzum, 2003). Bu farklı sistemlerden biri de uzaktan öğretimdir.

Dünyada ilk olarak Amerika Birleşik Devletleri'nde 1728 yılında posta yolu ile yapılmıştır (İşman, 2011). Temelleri 18. Yüzyıl' a kadar dayanmakta olan uzaktan eğitimin literatüre geçmesi 19. Yüzyılın sonlarına doğru olmuştur. Literatüre 1892 yılında Wisconsin Üniversitesi'nde uzaktan öğretim (distance education) kavramı olarak geçmiştir (Kaya, Erden, Çakır ve Bağırsakçı, 2002). Amerika Birleşik Devletleri başta olmak üzere Kanada, Avustralya, İngiltere gibi birçok ülkede uzaktan öğretim sistemi ile öğretim yapılmaktadır.

Türkiye' de ise ilk uzaktan öğretim uygulaması Ankara Üniversitesi' nde 1956 yılında uygulanmıştır. Daha sonra "Mektupla Öğretim" adı altında Millî Eğitim Bakanlığı' na bağlı çalışmalar

1960 yılında başlamıştır. 1974 yılında ise Millî Eğitim Bakanlığı kendi bünyesinde Mektupla Öğretim Merkezi kurarak faaliyetlerini devam ettirmiştir (Kaya, Erden, Çakır ve Bağirsakçı, 2002). Günümüzde Yükseköğretim Kanunu' nun 44. ve 46. maddelerine dayanılarak düzenlenen uzaktan öğretim sistemi, gelişen bilişim teknolojileri sayesinde daha nitelikli olmakla birlikte web tabanlı uygulamalar biçiminde karşımıza çıkmaktadır. Türkiye' de birçok üniversitede ön lisans, lisans ve yüksek lisans uzaktan öğretim programları açılmış, bazı derslerin uzaktan öğretim yöntemiyle verilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

Uzaktan öğretim, bireylerin zaman ve mekândan bağımsız, istedikleri alanda İnternet teknolojileri ile desteklenen ortamlar aracılığında planlı ve programlı bir şekilde aldıkları öğretim şeklidir. Çağın yoğun temposuna ve şartlarına ayak uyduran uzaktan öğretim, eğitim sürecinde karşıladığı zaman ve mekân bağımsızlığı ile öğrencilere nitelik, ulaşılabilirlik, kolaylık (Poole, 2000), esneklik (Chizmar ve Walbert, 1999), farklı okullardan öğrenci/öğretmenlerle işbirlikçi çalışma ve yaşam boyu öğrenme fırsatı bakımından fayda sağlamıştır. Bireyler istedikleri zaman, mekân ve sıklıkta, bağımsız olarak dersleri takip edebilmektedir. Uzaktan öğretim programları ses, video, grafik, animasyonlar, anında dönüt verebilen etkileşimli sistem ve zenginleştirilmiş materyaller içerdiği için çalışma ortamı daha kalıcı ve zevkli bir öğrenme sürecine dönüşmektedir. Zaman ve mekân kısıtlaması olmayan, çoklu ortam uygulamaları içeren ve öğrenci merkezli olan (İşman, 1998) dersler aktif öğrenmeyi desteklemekte ve konuların kavranmasını kolaylaştırmaktadır (Tekin ve Özaydınlık, 2019). Bu imkânlar sayesinde farklı amaçlarla birçok birey uzaktan öğretimi tercih etmektedir.

Özellikle farklı coğrafi koşullar nedeniyle çeşitli engellere sahip bireyler veya sosyoekonomik durumu farklı bireylere sunduğu fırsat eşitliği sayesinde bireyin yaşı kaç olursa olsun evinden, iş yerinden rahatlıkla öğrenme ihtiyacını karşılayabilmektedir. Her bireyin farklı karaktere, öğrenme stiline ve öğrenme hızına sahip olduğu düşünülünce bir konuyu öğrenene kadar üzerinde çalışabilmesi, eğitim sürecini kendi hızına göre ayarlayabilmesi, dünyanın öbür ucundaki öğretmen ve öğrencilerle bağlantı kurabilmesi, uzaktan öğretimi oldukça avantajlı kılmaktadır. Bilgi ve teknoloji alt yapısına sahip olması sayesinde öğrenen ihtiyaçlarına göre hızlıca güncellenebilir, aynı anda çok fazla bireye eğitim imkânı sunabilir, öğretim sürecini hızlandırabilir ve geleneksel eğitime göre daha düşük öğretim maliyetlerine sahip olabilir (Oran ve Karadeniz, 2007).

Uzaktan öğretimin sağladığı yararlar arasında sanal dünyayla iç içe olmak da vardır. Sanal dünyayla iç içe olan bireyler başkalarıyla kolaylıkla iletişime geçebilme, öğrenmek istediklerini araştırabilme, kulüplere üye olma, e-Posta gruplarına katılma, bir konu hakkında birden fazla kaynağa ulaşma gibi yetkinliklere sahip olmaktadır. Bu yetkinlikler sayesinde, yeni bilgilerle karşılaşarak rastlantısal öğrenmeyi de gerçekleştirebilmektedirler (Davenport ve Erarslan, 2001).

2.2. Sosyal bulunuşluk analizi

Uzaktan öğretimde sanal dünya ile iç içe olan bireyler, uzaktan öğretim programlarında öğretim gören diğer bireyler ile aynı toplulukta bulunmaktadır. Bazı bireyler kendini bu topluluklara ait hissedemezken, bazıları bu topluluklara kendini ait hissetmektedirler. Bireyin kendini topluluğa ait hissetmesine sosyal bulunuşluk denmektedir. Literatürde sosyal bulunuşluk, çevrimiçi öğrenme sürecinde diğer öğrenciler ve toplulukla oluşturulan ilişkide algılanan derinlik (Gunawardena ve Zittle, 1997) ve e-Öğrenme ortamlarında diğer kişilerle birlikte olduğunu hissetme algısı (Leh, 2001) olarak ifade edilmektedir. Literatürde de belirtildiği gibi sosyal bulunuşluk soyut bir kavramdır ve ölçümü ancak somut göstergeler sayesinde anlam kazanabilir. Somut

göstergeler olarak, ortamda bulunan diğer bireylerin ifadelerinden alıntılar yapma, ortamda paylaşılan görüşlere karşı düşüncelerini belirtme, soru-cevap diyaloglarına girme, takdir ve teşekkür belirtme gibi ifadelerin kullanılması yer almaktadır (Rourke, Anderson, Garrison ve Archer, 1999). Sosyal bulunuşluk, öğrenci başarısı ve motivasyonunu da etkilemektedir.

Çalışma kapsamında sosyal bulunuşluk algılarını ölçmek için 5' li Likert tipinde hazırlanmış, 17 madde üç alt boyuttan (etkileşim, aidiyet ve duyuşsal ifadeler) oluşan Kılıç Çakmak, Çebi ve Kan (2014) tarafından geliştirilen ölçek uygulanmıştır.

2.3. VARK analizi

Bireylerin, bilgiyi algılama ve özümseme şeklinin birbirinden farklı olduğu bilinmektedir. Buna bağlı olarak öğrenme biçimleri birbirinden farklılık göstermektedir. Öğrenme biçiminin bilincinde olarak öğrenen birey, özellikle web temelli öğrenme ortamlarında kalıcı ve hızlı öğrenme gerçekleştirebilmektedir (Topçu, 2008). Bu kalıcılığın ve hızın, öğrencinin web temelli öğrenme ortamlarının zengin bir kütüphaneye sahip olması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Öğrenme biçimi literatürde, bireyin algılama ve işlemedeki tercih ettiği yöntem olarak nitelendirilmektedir (Kolb, 1984).

Tablo 1. VARK öğrenme biçimleri (VARK)

	Bilgi edinme/alma	Sorunsuz çalışma	Sınavda başarılı olma
Görsel (Visual)	<ul style="list-style-type: none"> Altını çizme, farklı renkler kullanma, önemli öğeleri belirleme, şema oluşturma, görsel öğeler kullanma, Aydınlık ortamda çalışma, 	<ul style="list-style-type: none"> İmgeleri değişik yollarla yeniden oluşturma, farklı özel düzenlemeleri deneme, simgeler ve kısaltmalar kullanma, Sayfaları bellekte yeniden çizme, 	<ul style="list-style-type: none"> Konuları şekillendirme, imgeleri hatırlama, sınavla ilişkin yanıtları yazma,
İşitsel (Aural)	<ul style="list-style-type: none"> Derslere, tartışmalara ve oturumlara katılma, Konuları başkalarıyla tartışma, Ses kaydedici kullanma, Daha sonra anımsamalar ve tamamlamalar için notlarda boş alanlar bırakma, 	<ul style="list-style-type: none"> Başkalarıyla konuşarak ve ders kitabından derlemelerle notları zenginleştirme, Bir konuya ilişkin anladıklarını başkalarına anlatma, Özet halindeki notları sesli bir şekilde okuma, kaydetme ve dinleme, 	<ul style="list-style-type: none"> Kendi konuşmanızı dinleme ve yazma, Eski sınav sorularını yazarak yanıtlamaya çalışma, Yanıtları sesli bir şekilde ya da içinizden anlatma,
Okuyarak/ Yazarak (Read/Write)	<ul style="list-style-type: none"> Listeler, başlıklar, sözlükler, derlemeler, tanımlar, yazılı notlar, ders kitapları, okuma parçaları, kitapçıklar, makaleler oluşturma ve okuma. Kütüphanede çalışma, 	<ul style="list-style-type: none"> Notları tekrar tekrar okuma, Düşünce ve ilkeleri başka sözcüklerle tekrar yazma, Şekilleri ve grafikleri anlatım şeklinde düzenleme, Listeleri çoktan seçmeli sorular şeklinde düzenlenmesini zihninizde canlandırma ve aralarındaki farkı görmeye çalışma, 	<ul style="list-style-type: none"> Sınavın yanıtlarını yazma, Çoktan seçmeli sorular üzerinde çalışma, Sözcükleri hiyerarşik sıralama çerçevesinde listeleme,
Duyumsal/ Bedensel (Kinesthetic)	<ul style="list-style-type: none"> Tüm duyuları kullanma, Laboratuvarlar, alan gezileri, sergiler, koleksiyonlar gibi yerlerde öğrenme, Deneme ve yanılma yöntemini kullanma. 	<ul style="list-style-type: none"> Başlıklar/konular “somut” ya da “ilgili” olmadığından ders notlarınız yeterli olmaması, Bir düşünceyi anlatan resim ve fotoğraflar kullanma, Laboratuvara ya da laboratuvar el kitabınıza yeniden başvurma. 	<ul style="list-style-type: none"> Uygulama yanıtları, paragrafla yazma, Odanızda sınav durumunu canlandırıp oynama.

Öğrenme biçimini ölçmek için farklı senaryolar oluşturularak, bireyin durum üzerindeki tercihi sorulan VARK ölçeği (modeli) (V: visual-görsel; A: aural-işitsel; R: read-okuma/write-

yazma; K: kinesthetic- bedensel) 16 sorudan oluşmaktadır. VARK modeli 3 ilkeye dayalıdır (Bahadori vd., 2011).

- Tüm bireylerin öğrenebilme yeteneği vardır ve her birey farklı öğrenme stiline sahiptir.
- Bireye özel öğrenme stili sunulduğunda motivasyon artar.
- Eğitime ilişkin kavramları en iyi öğrenmenin yolu, duygular ve farklı algılamalar ile gerçekleşir.

Bu ilkeler baz alınarak, bilginin edinilmesi, algılanması ve işlenmesi dört farklı kanal ile gerçekleşir. Bunlar; görsel, işitsel, okuma ve kinestetiktir.

Çalışma kapsamında uzaktan öğretim öğrencilerinin öğrenme stillerini belirlemek amacıyla Neil Fleming (1995, 2001, 2010 ve 2012) tarafından geliştirilen, Kalkan (2007) tarafından ise Türkçeleştirilen 16 soru 4 şıktan oluşan VARK Öğrenme Stilleri ölçeği uygulanmıştır.

2.4. UE-SERVQUAL analizi

Bireylere sunulan hizmet kalitesi, öğrenmeyi pekiştirmede oldukça önemli bir etkidir. Öğrenme biçimlerini destekleyen, bireylerin kolayca ve diledikleri her zaman ulaşabildiği, ders içeriğinin doğru hazırlandığı bir sistem bireyi öğrenmeye teşvik edecektir.

Bir ürün ya da hizmetin kalitesi, o ürünü ya da hizmeti kullanan müşteri tarafından belirlenir (Gök ve Gökçen, 2016). Bu sebeple, çalışma kapsamında 22 soru ve dört ana başlık (e-Öğrenme, güvenilirlik, erişilirlik, heveslilik) altında toplanan UE-SERVQUAL ölçeği 5' li Likert tipinde sorularak bireyin sisteme karşı tutumu ölçülmektedir. Gök ve Gökçen (2016) tarafından hazırlanan ankette heveslilik başlığı altında toplanan 9 soru bireylere yöneltilmektedir.

2.5. Çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi analizi

Çevrimiçi öğrenme topluluğu, bireylerin öğrenme amacıyla toplandıkları sanal bir ortamdır (Bell, 2005). Bu sanal ortamlarda öğrenciler birbirleriyle eğitim üzerine etkileşime girerek birbirlerine yardımcı olmaktadır (Gökçearsan, 2013). Etkileşim içindeki öğrencilerin, diğer öğrenciler ile bağ kurması, öğrencinin ortama bağlı olmasına yarar sağlamaktadır. Bu etkileşimden uzakta kalan öğrenciler, fiziksel bir uzaklıkla da beraber topluluğa ait hissedemezler, sonucunda ise programı terk etme yaşanabilmektedir (İlgaz ve Aşkar, 2013).

Bireylerin Çevrimiçi öğrenme topluluğu hissini somut olarak ölçebilmek için hazırlanmış ölçek, 28 sorudan oluşmaktadır. Üç faktör (uyum, bağımsızlık, benzerlik) altında toplanmaktadır. Gökçearsan (2013) tarafından hazırlanan ankette benzerlik faktörü altında yer alan üç soru bireylere yöneltilmektedir.

2.6. e-öğrenme tutum analizi

Bireylerin e-Öğrenmeye yönelik olumlu tutumlarının derecesi, bireylerin e-Öğrenmeyi kullanmaya yönelik eğilimlerini o derecede etkilemektedir (Liaw, Huang ve Chen, 2007). e- Öğrenmeye ön yargılı bireyler uzaktan öğretim programlarına karşı mesafeli olmaktadır. Bireylerin e-Öğrenmeye karşı tutumları var olan programlara kayıt olmalarında son derece etkili olduğu düşünülmektedir (Liaw, Huang ve Chen, 2007). Ölçek, e-Öğrenme sistemini değerlendirebilmek için iki yol izlemektedir: Öğrencilerin e-Öğrenmeye yönelik tutumlarını ölçmek ve ders içeriğine yönelik tutum ve başarıyı ölçmek (Haznedar ve Baran, 2012). Hâlihazırda programlara kaydolmuş uzaktan öğrenim öğrencilerinin tutumlarını ölçmek amacıyla Haznedar ve Baran (2012) tarafından geliştirilen ölçek 5' li Likert tipinde on olumsuz, on olumlu sorudan oluşmaktadır.

2.7. Uzaktan öğretim öğrencilerinin memnuniyet algıları analizi

Uzaktan öğretim öğrencilerinin sisteme yönelik memnuniyet algılarını ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Öğrencilerin devam zorunluluğunun olmaması, zamandan mekândan bağımsız olması, çalışan insanlara sağladığı kolaylıklar, ders materyallerinin durumu, programın öğrenci beklentilerini karşılayıp karşılamadığı konularında durmaktadır (Eygü ve Karaman, 2013).

Ölçek 5' li Likert tipinde hazırlanmış 8 faktör (kişisel uygunluk, etkililik, öğrenme, program değerlendirilmesi, teknoloji, materyal, değerlendirme ve destek hizmetleri) ve 34 sorudan oluşmaktadır. Eygü ve Karaman (2013) tarafından hazırlanan ankette; materyal, değerlendirme, destek hizmetleri ve program değerlendirilmesi altında yer alan 12 soru bireylere yöneltilmektedir.

3. Yöntem

Uzaktan öğretim ortamında öğrenim görmekte olan bireylerin sosyal bulunuşluk düzeylerini, öğrenme biçimlerini, e-Öğrenmeye karşı tutumlarını ve Çevrimiçi öğrenme topluluk hislerini cinsiyet, yaş grubu, medeni durum, öğrenim görülen program, sınıf derecesi ve tercih nedenleri açısından incelemektir. Literatürde çalışma kapsamı ve konusu ile tekrarı olmayan çalışmanın öğrenci hedef kitlesini (yaş, medeni durum, cinsiyet, tercih nedeni, bölüm değişkenleri) ve öğrencilerin e-öğrenme hakkında görüşlerini/isteklerini/sorunlarını anlayarak, uzaktan öğretim sistem ve içeriklerini geliştirme ve bireylerin sahip olduğu e-öğrenme ön yargılarının kırılması çalışmaları yapılması adına literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin sosyal bulunuşluk ve çevrimiçi öğrenme topluluk hislerini de ölçen bu çalışmanın, öğrencilerin sanal ortama kendini ne kadar ait hissettiğini de göstermektedir. Öğrencilerin sanal ortamdaki bulunuşluk ve aidiyet düzeylerini ve bu değişkenlerin birbirleri ile ilişkisini incelemenin gelecekte yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmıştır.

1. Uzaktan öğretim öğrencilerinin cinsiyetlerine, bölümüne, medeni durumuna, yaşına, sınıf düzeyine göre tercih nedenleri arasında bir bağ var mıdır?
2. Uzaktan öğretim öğrencilerinin öğrenme biçimleri nedir?
 - a) Bölüme göre farklılık var mıdır?
 - b) Yaşa göre farklılık var mıdır?
 - c) Cinsiyete göre farklılık var mıdır?
 - d) Medeni duruma göre farklılık var mıdır?
 - e) Sınıf derecesine göre farklılık var mıdır?
3. Uzaktan öğretim öğrencilerinin sosyal bulunuşluk düzeyleri nedir?
 - a) Bölüme göre farklılık var mıdır?
 - b) Öğrenme biçimine göre farklılık var mıdır?
 - c) Yaşa göre farklılık var mıdır?
 - d) Cinsiyete göre farklılık var mıdır?
 - e) Medeni duruma göre farklılık var mıdır?
 - f) Sınıf derecesine göre farklılık var mıdır?
 - g) Tercih nedenlerine göre farklılık var mıdır?
4. Uzaktan öğretim öğrencilerinin sisteme bakış açısı nedir?
 - a) Bölüme göre farklılık var mıdır?

- b) Öğrenme biçimine göre farklılık var mıdır?
 - c) Yaşa göre farklılık var mıdır?
 - d) Cinsiyete göre farklılık var mıdır?
 - e) Medeni duruma göre farklılık var mıdır?
 - f) Sınıf derecesine göre farklılık var mıdır?
 - g) Tercih nedenlerine göre farklılık var mıdır?
5. Uzaktan öğretim öğrencilerinin e-Öğrenmeye karşı tutumu nedir?
 - a) Bölüme göre farklılık var mıdır?
 - b) Öğrenme biçimine göre farklılık var mıdır?
 - c) Yaşa göre farklılık var mıdır?
 - d) Cinsiyete göre farklılık var mıdır?
 - e) Medeni duruma göre farklılık var mıdır?
 - f) Sınıf derecesine göre farklılık var mıdır?
 - g) Tercih nedenlerine göre farklılık var mıdır?
 6. Uzaktan öğretim öğrencilerinin Çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi nedir?
 - a) Bölüme göre farklılık var mıdır?
 - b) Öğrenme biçimine göre farklılık var mıdır?
 - c) Yaşa göre farklılık var mıdır?
 - d) Cinsiyete göre farklılık var mıdır?
 - e) Medeni duruma göre farklılık var mıdır?
 - f) Sınıf derecesine göre farklılık var mıdır?
 - g) Tercih nedenlerine göre farklılık var mıdır?
 7. Uzaktan öğretim öğrencilerinin uzaktan öğretim memnuniyet düzeyleri nasıldır?
 - a) Bölüme göre farklılık var mıdır?
 - b) Öğrenme biçimine göre farklılık var mıdır?
 - c) Yaşa göre farklılık var mıdır?
 - d) Cinsiyete göre farklılık var mıdır?
 - e) Medeni duruma göre farklılık var mıdır?
 - f) Sınıf derecesine göre farklılık var mıdır?
 - g) Tercih nedenlerine göre farklılık var mıdır?
 8. Uzaktan öğretim öğrencilerinin sosyal bulunuşluk düzeyleri, öğrenme biçimleri, e-öğrenmeye karşı tutumları, çevrim içi öğrenme topluluk hisleri ve sisteme bakış açıları arasında anlamlı farklılık var mıdır?

3.1. Araştırma modeli

Bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli; geçmişte veya şu anda devam etmekte olan bir durumun, araştırmaya konu olan olayın, bireyin ya da nesnenin mevcut durumuna herhangi bir müdahale yapılmaksızın ve etkileme çabasına girilmeden betimlemeyi amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2012). Çalışma kapsamında bireylerin ölçülmek istenen durumlarını etkileyecek herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. Bu sebeple tarama modeli tercih edilerek bireylere ölçekler uygulanmıştır. Ölçeklerin istatistiksel anlamlılığını ölçmek amacıyla yapılan çalışma kapsamında, ANOVA analiz türü seçilip uygulanmıştır.

3.2. Evren ve örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu'nda yer alan farklı programlarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Benzeşik örnekleme yöntemi, araştırma problemine uygun olarak evrende yer alan benzeşik bir alt grup ya da özelleşmiş bir durumdur (Strauss ve Corbin, 2014). Uzaktan öğretim yapan 6 programda öğrenim gören öğrencilere final sınavlarında yüz yüze anketler dağıtılarak ulaşılmıştır. Öğrencilere anketleri, sınav öncesi veya sınav sonrası doldurma hakkı verilmiştir. 350 öğrenciye anket uygulanmış fakat 123 öğrenciden tam ve tutarlı yanıtlar alınabilmiştir. Bu sayı öğrencilerin %35,7' sine ancak ulaşıldığını göstermektedir. Bu sonucun, öğrencilerin sınav öncesinde stresli oluşuna, sınav sonrasında da yaşadıkları şehirlere dönmek için aldıkları bilet saatlerinin çakışması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Öğrenciler anket hakkında bilgilendirilerek, çalışma katılımında gönüllülük esasına dikkat çekilmiştir.

Tablo 2. Uzaktan öğretim gören öğrencilerin demografik özellikleri

Demografik özellikler		n	x
Cinsiyet	Kadın	60	48,78
	Erkek	63	51,22
	Toplam	123	100
Medeni durum	Evli	34	27,6
	Bekâr	89	72,4
	Toplam	123	100
Yaş	16-20	22	17,7
	21-25	50	40,3
	26-30	28	22,6
	31-35	10	8,1
	36-40	7	5,6
	40+	6	4,8
	Toplam	123	99,2
Program	Bilgisayar Programcılığı	46	37,1
	Büro Yönetimi ve Sekreterlik	4	3,2
	Çağrı Hizmetleri	2	1,6
	Sağlık Bilgi Sistemleri	11	8,9
	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	52	41,9
	Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama	8	6,5
	Toplam	123	99,2
Tercih nedeni	Sınav Giriş Puanı	22	13,7
	İş Durumu	31	19,3
	Sağlık Sebepleri	8	5,0
	İkametime Yakınlık	7	4,3
	Maddi Durum	19	11,8
	Ailevi Sebepler	25	15,5
	İş Alanı Değişirme	13	8,1
	Bölüme İlgi Duyma	21	13,0
	Mesleki Gelişim	15	9,3
	Toplam	161	100

3.3. Verilerin analizi

Çalışmada toplanan verilerin analizi için normal dağılım gösterip göstermediğini test etmek amacıyla normallik testlerine başvurulmuştur. Yapılan testlerin sonuçlarına göre UE-SERVQUAL hizmet kalitesi tutum ölçeği haricinde verilerin normal dağılım gösterdiği saptanmıştır.

bu nedenle verilerin analizinde parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. UE-SERVQUAL Hizmet Kalitesi Tutum Ölçeği testinden toplanan verilerin logaritması alınarak normallik göstermesi sağlanmıştır. Sosyal bulunuşluk düzeyleri, öğrenme biçimleri, e-Öğrenmeye karşı tutumları, Çevrimiçi öğrenme topluluk hisleri, sisteme bakış açıları; cinsiyet, yaş grubu, medeni durum, öğrenim görülen program, sınıfı ve okulu tercih nedenleri bağlamında incelemek için frekans, yüzde ve değişkenleri tek yönlü ve çift yönlü incelemek adına varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır.

4. Bulgular

Programa göre yapılmış tek faktörlü gruplar arası ANOVA sonuçları da Tablo 3' te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin programa göre yapılmış tek faktörlü gruplar arası ANOVA sonuçları

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler toplamı	F	n ²
Gruplar arası	8,157	5	1,631	3,092	0,012
Gruplar içi	61,725	117	0,528		
Toplam	69,882	122			

Buna göre, sosyal bulunuşluk düzeyleri arasında program bakımından anlamlı fark bulunmuştur [F(5, 117)=3,092, n²=0,012, p<0,05]. Farkların hangi gruplar arasında olduğunu tespit etmek için Tukey HSD post hoc testi uygulanmış, Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama programında olan öğrencilerin (x=2,49, Ss=0,76), Bilgisayar Programcılığı programında olan öğrencilere (x=3,51, Ss=0,49) göre sosyal bulunuşluk düzeylerinde gelişime ihtiyaç duydukları görülmüştür. Programın sosyal bulunuşluk düzeyi üzerinde orta düzeyde etkisi vardır.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin medeni durum ve sınıf derecelerine göre hizmet kalitesi tutum düzeylerine ait ve 2x4 faktöriyel gruplar arası ANOVA sonuçları da Tablo 4' de sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin medeni durum ve sınıf derecelerine göre hizmet kalitesi tutum düzeyleri

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Toplamı	F	n ²
Medeni Durum	0,01	1	0,01	0,03	0,85
Sınıf	0,10	1	0,10	3,749	0,05
Medeni x Sınıf	0,02	1	0,02	0,83	0,36
Hata	3,23	119	0,27		
Toplam	39,92	123			

Buna göre, medeni durum ve sınıf derecesinin ortak etkisine göre hizmet kalitesi düzeylerinde anlamlı fark bulunmaktadır [F(1, 123)=0,83, η²=0,3, p>0,01]. Medeni duruma göre [F(1, 123)=0,86, η²=0,0, p>0,05] ve sınıf derecesine göre de anlamlı fark yoktur[F(1, 123)=0,84, η²=0,0, p>0,05].

Uzaktan öğretim öğrencilerinin medeni durum ve sınıf derecelerine göre e-Öğrenme tutum düzeylerine ait 2x4 faktöriyel gruplar arası ANOVA sonuçları da Tablo 5' te sunulmuştur.

Buna göre, medeni durum ve sınıf derecesinin ortak etkisine göre e-Öğrenme tutum düzeylerinde anlamlı fark bulunmaktadır [F(1, 99)=0,002, η²=0,96, p>0,01]. Medeni duruma göre [F(1, 99)=1,48, η²=0,23, p>0,05] ve sınıf derecesine göre de anlamlı fark yoktur[F(1, 99)=1,43, η²=0,23, p>0,05].

Durdu, E., Albayrak, M. (2020). Öğrencilerin uzaktan öğrenmeye ilişkin algı ve tutumlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 252-268.

Tablo 5. Öğrencilerin medeni durum ve sınıf derecelerine göre e-öğrenme tutum düzeyleri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler toplamı	F	n ²
Medeni Durum	1,14	1	1,14	1,48	0,23
Sınıf	1,09	1	1,09	1,43	0,23
Medeni x Sınıf	0,002	1	0,002	0,002	0,96
Hata	76,11	99	0,77		
Toplam	1569,43	103			

Uzaktan öğretim gören öğrencilerin e-Öğrenme tutum, sosyal bulunuşluk, hizmet kalitesi tutum, Çevrimiçi öğrenme topluluğu ve memnuniyet düzeyleri puanlarına ait betimsel istatistikler ve bu puanları kıyaslamak için yapılmış tek faktörlü tekrarlı ölçümler ANOVA sonuçları da Tablo 6' da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin e-öğrenme tutum, sosyal bulunuşluk, hizmet kalitesi tutum, çevrimiçi öğrenme topluluğu ve memnuniyet düzeyleri

Faktör	N	x	Ss	F	n ²	Anlamlı fark
Sosyal Bulunuşluk	103	3,31	0,69			A-B*
UE-SERVQUAL Analizi	103	0,55	0,16			A-C*
e-Öğrenme Tutumu	103	3,80	0,88	473,448	0,82	A-E*
Çevrimiçi Öğrenme Topluluğu	103	3,11	1,06			B-C*
Memnuniyet Algısı	103	3,53	0,90			B-D*
						B-E*
						C-D*
						C-E*
						D-E*
						D-B*

Not: Sphericity varsayımı sağlanmadığından Greenhouse-Geisser düzeltmesi kullanılmıştır. *p<0,01.

Buna göre, öğrencilerin bu testlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı fark bulunmuştur [F(2,786, 284,206)=473,448, $\eta^2=0,82$, p<0,01]. Farkların hangi testler arasında olduğunu tespit etmek için Bonferroni post hoc testi uygulanmıştır. Tüm testler arasında anlamlı fark bulunurken, sosyal bulunuşluk (x=3,31, Ss=0,69) ve çevrimiçi öğrenme topluluğu (x=3,11 Ss=1,06) arasında anlamlı fark yoktur.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin medeni durum ve sınıf derecelerine göre Çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi düzeylerine ait 2x4 faktöriyel gruplar arası ANOVA sonuçları da Tablo 7' de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrencilerin medeni durum ve sınıf derecelerine göre çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi düzeyleri

Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler toplamı	F	n ²
Medeni Durum	1,14	1	1,14	1,48	0,78
Sınıf	1,09	1	1,09	1,43	0,03
Medeni x Sınıf	0,002	1	0,002	0,002	0,51
Hata	76,11	99	0,77		
Toplam	1569,43	103			

Buna göre, medeni durum ve sınıf derecesinin ortak etkisine [F(1, 99)=0,002, $\eta^2=0,51$, p>0,05] ve medeni duruma göre [F(1, 99)=1,48, $\eta^2=0,78$, p>0,05] Çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi düzeylerinde anlamlı fark yoktur. Buna rağmen, sınıf derecesine göre anlamlı fark bulunmaktadır [F(1, 99)=1,43, $\eta^2=0,03$, p<0,05].

5. Sonuçlar ve tartışma

Uzaktan öğretim öğrencilerine kişisel bilgi formu haricinde 76 soruluk 6 ayrı ölçek içeren bir anket uygulanmıştır. Çalışmaya 123 öğrenci katılmakta olup 63 erkek, 60 kadın öğrenci bulunmaktadır. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, uzaktan öğretim programlarında toplamda 6 adet program bulunmaktadır. Programlardaki öğrenci dağılımı kadınlarda en çok “Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik”, erkeklerde en çok “Bilgisayar Programcılığı” nda olduğu görülmektedir. Bu sonuç, toplumumuzda erkeklerin bilgisayarlara kadınlara oranla daha ilgili olması ile açıklanabilir.

Uzaktan öğretimi 9 tercih nedeni arasında en çok evli kadınlarda ailevi sebepler ve iş alanı değiştirme, bekâr kadınlarda maddi durum olduğu görülmektedir. Erkeklerde ise, medeni durum fark etmeksizin iş durumu tercih sebebinin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu durum, toplumumuzda erkeklerin çalışma hayatlarında, kadınlara oranla daha çok rol oynamasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Uzaktan eğitimi sağlık sebepleri nedeniyle seçen 8 öğrencinin 4 tanesinin “Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik”, diğer 4 tanesinin ise “Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama” bölümünde öğrenim gördüğü görülmektedir. Bu bölümlerin iş alanlarının hastaneler olduğu göz önüne alındığında, sağlık sorunları yaşayan öğrencileri daha çok çektiği düşünülmektedir.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin öğrenme biçimleri incelendiğinde anketi cevaplayan 122 öğrenciden 55 öğrencinin kinestetik (K) öğrenme biçimine sahip olduğu görülmektedir. Literatür incelendiğinde, önceki çalışmalarda da çoğunlukta olan öğrenme biçiminin kinestetik öğrenme biçimi olduğu görülmekte ve bu durum yetişkinlerin öğrenmelerini yaşamsal merkezli kapsamda gerçekleştirmek istemesi varsayımı ile uyumaktadır (Usta, 2019).

Öğrencilerin öğrenme biçimleri ile tercih nedenleri arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. Buna rağmen, kinestetik öğrenme biçiminden sonra en yüksek öğrenme biçimi olan işitsel (A) öğrenme biçimine sahip öğrencilerin tercih nedeninin en çok ailevi sebepler olduğu görülmektedir. İşitsel öğrenme biçiminde dinlemenin öğrenmeye en çok katkı sağladığı düşünüldüğünde uzaktan eğitim araçlarının her an ulaşılabilir ve dinlenebilir olmasının bu öğrenme biçimine sahip insanları daha çok çektiği düşünülmektedir. Buna ek olarak, 36-40 yaş aralığında işitsel öğrenme biçiminin kinestetik öğrenme biçimine kıyasla öne çıktığı görülmekte, 40+ yaş aralığında ise işitsel ve kinestetik öğrenme biçiminin eşitlendiği görülmektedir.

Gruplar içi ve gruplar arası anlamlı farklar bulunmasa da okuyarak/yazarak yapılan öğrenme biçiminin (R), sosyal bulunuşluk düzeyi, e-Öğrenme tutum düzeyi ve çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi düzeyi ortalamalarında diğer öğrenme biçimlerine göre daha yüksek ortalamaya sahip olduğu görülmektedir. Bu yüksekliğin, öğrenme biçimleriyle ilişkili olan yazmaya ve okumaya yatkınlık sebebi ile karşıdakinin yazdıklarını okuyarak kendini ifade etme ve eksikliklerini daha rahat giderebilme ile ilgili olduğu düşünülmektedir.

Literatürde uzaktan öğretim öğrencilerinin öğrenme biçimlerinin incelendiği önceki çalışmalarda değişken farklılığı sebebiyle diğer çalışmalardan ayrılmaktadır. İncelenen literatürden farklı olarak, uzaktan eğitimi tercih nedeni, sınıf derecesi, medeni durum, öğrenim görülen program, sosyal bulunuşluk düzeyi, hizmet kalite tutum düzeyi, çevrimiçi öğrenme topluluğu düzeyi, uzaktan eğitim memnuniyet algıları düzeyi ve e-Öğrenme tutum düzeylerine ilişkin çeşitli değişkenler ile karşılaştırmalar yapılan çalışmalara rastlanmaması nedeni ile araştırma örnekleminin ve değişkenlerin artırılması bu alanda çalışma yapacak araştırmacılara ve literatüre katkı sağlayacaktır.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin sosyal bulunuşluk seviyelerinin ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, uzaktan eğitim programlarını kendi istekleri ve ilgili oldukları alanlar üzerine seçtikleri varsayımı ile bu sonucun ortaya çıktığı düşünülmektedir (Gündüz, Aydemir ve Karaman, 2018).

Program bakımından Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama ve Bilgisayar Programcılığı programları arasında anlamlı fark bulunmaktadır. Sosyal bulunuşluk düzeyleri daha yüksek çıkan Bilgisayar Programcılığı öğrencilerinin bilgisayara daha yatkın ve ilgili olduğu için uzaktan eğitim ortamlarında kendilerini ve duygularını daha iyi ifade ederek, ortamda rahatlıkla etkileşimde bulunduğu düşünülmektedir. Sosyal bulunuşluk seviyeleri ile öğrenme biçimleri, yaş, cinsiyet, medeni durum ve sınıf derecelerinde anlamlı bir fark yoktur. Farklılığın olmaması iki temel sebepte değerlendirilebilir: ölçekler gönüllüler tarafından doldurulduğundan homojen dağılım yaşanması ve yaşın, cinsiyetin (Gündüz, Aydemir ve Karaman, 2018), medeni durumun ve sınıf düzeyinin sosyal bulunuşluk düzeyini etkilemediği ortaya çıkmıştır.

Çalışmada ele alınan değişkenlerden biri olan, öğrencilerin uzaktan eğitim tercih sebeplerinin sosyal bulunuşluk düzeyleri karşılaştırıldığında iş durumu sebebiyle tercih edenlerin, diğer sebeplerle tercih edenlere göre yüksek seviyede çıktığı görülmektedir. Bu durum, uzaktan eğitimi iş durumu sebebiyle tercih eden öğrencilerin, dersleri aksatmamak nedeniyle derslere karşı daha motive ve daha sorumlu hissederek uzaktan eğitim ortamlarında daha istekli olmaları ile açıklanabilir.

Öğrencilerin sosyal bulunuşluk düzeylerinde öğrenme biçimlerine göre anlamlı fark bulunmamaktadır. Öğrenme biçiminin uzaktan eğitim ortamlarındaki davranışlarını, derse katılımlarını, kendilerini ifade edişlerini etkilemediği görülmektedir. Bunun sebebi olarak, derse katılımın, kendini ifade etmenin her öğrenme biçiminde etkili olduğu düşünülmektedir.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin UE-SERVQUAL (hizmet kalite) heveslilik kapsamı altında değerlendirilen düzeylerinin ortalamasının oldukça üzerinde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, uzaktan eğitime kendi istek ve bölüm tercihleri ile kayıt yaptırılmaları ayrıca uzaktan eğitim sisteminin her an ulaşılabilir olması öğrencilerin sisteme karşı heveslerinin yüksekliğinde etkili olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin, UE-SERVQUAL tutum düzeylerinde cinsiyet, yaş, tercih nedeni ve program bağlamında anlamlı fark bulunmamaktadır. Fakat 2. sınıf öğrencilerinin, 1. sınıf öğrencilerine kıyasla UE-SERVQUAL heveslilik kapsamı altında daha yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin sistemi keşfettikçe sisteme karşı motivasyon ve heveslerinin artması ile ilişkili olduğu düşünülmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitim UE-SERVQUAL heveslilik kapsamı altında medeni durum ve sınıf derecesinin ortak etkisinde anlamlı fark bulunması, uzaktan eğitimde ilgiyi bu alana çekerek hizmetin iyileştirilmesinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin çevrimiçi öğrenme topluluğu seviyeleri benzerlik faktörü altında değerlendirilmiştir. Uzaktan öğretim öğrencilerinin çevrimiçi öğrenme topluluğu seviyeleri incelendiğinde cinsiyet, yaş, medeni durum, program ve öğrenme biçimi değişkenleri ile arasında anlamlı fark bulunmadığı görülmektedir. Benzerlik faktörü öğrencilerin sınıfındaki diğer öğrenciler ile tanışma, ortak payda da buluşma, benzer geçmiş yaşantı ve benzer beklentilere sahip olması gibi faktörlerle ölçülmektedir. Uzaktan öğretim öğrencilerinin çevrimiçi öğrenme topluluğu düzeylerinde benzerlik başlığı altında sınıf derecesinde anlamlı fark bulunmaktadır. Bu durum, sınıf derecesi arttıkça geçirilen zamanın artarak sınıf arkadaşlarıyla tanışma fırsatların çoğalması ile açıklanabilir.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin uzaktan öğretim memnuniyet algıları düzeylerinde materyal, değerlendirme, destek hizmetleri ve program değerlendirmesi başlıkları altında cinsiyet, yaş, medeni durum, sınıf derecesi, öğrenme biçimi ve program bakımından anlamlı fark bulunmamaktadır. Bu durum, sistemin ve programın belirli standartlar ile hazırlandığı ve tüm değişkenlere aynı ölçüde yaklaşması ile açıklanabilir.

Uzaktan eğitim öğrencilerinin e-Öğrenme tutum düzeyleri ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitim öğrencilerinin e-Öğrenme tutum düzeyleri yaş, cinsiyet, medeni durum, sınıf, program, tercih nedeni ve öğrenme biçimleri değişkenleri ile arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Bu sonuç, e-Öğrenmeye karşı tutumun demografik özelliklerle bağlantılı olmadığını göstermektedir. Fakat medeni durum ve sınıf derecesinin ortak etkisine anlamlı fark bulunmaktadır. Medeni durumu evli olan, sınıf düzeyi ise 2 olan öğrencilerde e-Öğrenme tutumu daha yüksek bulunmaktadır. Bu durum, e-Öğrenmenin medeni durumu evliler için yaşam koşulları nedeniyle daha çok tercih edilmesi ve 2.sınıflar için ise e-Öğrenmeye karşı ön yargıların kırılarak, alışma sürecine girilmesi ile açıklanabilir.

Uzaktan öğretim öğrencilerinin e-Öğrenme tutum, sosyal bulunuşluk, hizmet kalitesi tutum, çevrimiçi öğrenme topluluğu ve memnuniyet düzeyleri puanlarına ait betimsel istatistikler ve ölçümler yapılmıştır. Öğrencilerin bu testlerden aldıkları puanlar arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. Tüm testler arasında anlamlı fark bulunurken sosyal bulunuşluk ve çevrimiçi öğrenme topluluğu arasında anlamlı fark yoktur. Bu iki testin yaklaşık olarak aynı durumları ölçtüğü düşünüldüğünde anlamlı fark bulunmaması normal karşılanmaktadır.

Kaynakça

- Bahadori, M., Sadeghifar, J., Tofighi, S., Mamikhani, J. A ve Nejati, M. (2011). Learning styles of the health services management students: A study of first-year students from the Medical Science Universities of Iran, *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5 (9): 122-127.
- Bell, S. (2005). Creating community online. *American Libraries*, 36(4), 68-71.
- Chizmar, J. F., Walbert, M. S. (1999). Web-based learning environments guided by principles of good teaching practice. *Journal of Economic Education*, 30(3), 248-264.
- Davenport, D. ve Erarslan, E. (2001). Eğitimde İnternet eğitime destek olarak İnternet, web. Erişim Tarihi: 30.06.2010. <http://www.cs.bilkent.edu.tr/~david/desymposium/VirtuallyThereTur.doc>
- Eygü, H., Karaman, S. (2013). 3 (1), 36-59. Erişim Tarihi: 30.06.2010. <http://dergipark.org.tr/en/pub/kusbd/issue/19375/205547>
- Fleming, N. D. (1995) "I'm different; not dumb. Modes of presentation (VARK) in the tertiary classroom in Zelmer,A.", (ed.) *Research and Development in Higher Education*, Proceedings of the 1995 Annual Conference of the Higher Edu. and Research Development Society of Australia, HERDSA, 18,308-313.
- Gök, B., Gökçen, H. (2016). Uzaktan eğitim hizmet kalite ölçeği (UE-SERVQUAL) geliştirme: Geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Yönetim Bilişim Sistemleri Dergisi*, 2 (2), 41-60.
- Gökçearslan, Ş. (2013). Çevrimiçi öğrenme topluluğu hissi ölçeğinin geliştirilmesi: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 27 (1), 154-165.
- Gunawardena, C. N., Zittle, F. J. (1997). Social presence as a predictor of satisfaction within a computer-mediated conferencing environment. *The American Journal of Distance Education*, 11(3), 8-26.
- Gündüz, A., Aydemir, M., Karaman, S. (2018). Eş-Zamanlı Sanal Sınıf Ortamındaki Uzaktan Eğitim Öğrencilerinin Sosyal Bulunuşluk Düzeylerinin Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Sakarya University Journal of Education*, 8 (2), 83-95. DOI: 10.19126/suje.379981
- Gündüz, Ş., Odabaşı, F. (2004). Bilgi çağında öğretmen adaylarının eğitiminde öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme dersinin önemi. *The Turkish Online J. of Educational Technology*, 3(1), 43-48.

Durdu, E., Albayrak, M. (2020). Öğrencilerin uzaktan öğrenmeye ilişkin algı ve tutumlarının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 6(2), 252-268.

- Haznedar, Ö., Baran, B. (2012). Eğitim fakültesi öğrencileri için e-Öğrenmeye yönelik genel bir tutum ölçeği geliştirme çalışması. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 2 (2), 42-59.
- Horzum, M. B. (2003). Öğretim elemanlarının İnternet destekli eğitime yönelik düşünceleri: Sakarya ili örneği. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İlgaz, H, Aşkar, P. (2013). Çevrimiçi uzaktan eğitim ortamında topluluk hissi ölçeği geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education (TURCOMAT)*, 1 (1), Erişim Tarihi: 30.06.2010. <http://dergipark.org.tr/en/pub/turkbilmat/issue/21560/231416>
- ISTE, (1998). National education technology standarts for teachers (NETS), Eugene: ISTE Publications.
- İşman, A. (1998). Uzaktan eğitim: Genel tanımı, Türkiye’deki gelişimi ve proje değerlendirmeleri. Sakarya: Değişim Yayınları.
- İşman, A. (2011). Uzaktan Eğitim. (4. Baskı) Ankara: Pegem A. Yayınları.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler. Ankara: Nobel Yay. Dağıtım.
- Kaya, Z., Erden, O., Çakır, H., Bağırşakçı, N. B. (2002). Uzaktan eğitimin temelleri Dersindeki Uzaktan Eğitim İhtiyacı Ünitesinin WebTabanlı Sunumunun Hazırlanması. *The Turkish Online Journal of Educational Journal of Research on Computing in Education*, 33 (2), 162-177.
- Kılıç Çakmak, E., Çebi, A., Kan, A. (2014). E-Öğrenme Ortamlarına Yönelik "Sosyal Bulunuşluk Ölçeği" Geliştirme Çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 755-768.
- Kolb, D.A. (1984). *Experiential Learning*. Prentice-Hall Inc., USA.
- Leh, A. S. (2001). Computer-mediated communication & social presence in a distance learning environment. *International Journal of Educational Telecommunications*, 7 (2), 109-128.
- Liaw, S. S., Huang, H. M., ve Chen, G. D. (2007). Surveying instructor and learner attitudes toward e-learning. *Computers ve Education*, 49, 1066–1080.
- Oran, M. K. ve Karadeniz, Ş. (2007). İnternet tabanlı uzaktan eğitimde mobil öğrenmenin rolü. *Akademik Bilişim*, 31, 167-170.
- Poole, D. M. (2000). Student participation in a discussion- oriented online course: A case study. *Journal of Research on Computing in Education*, 33 (2), 162-177.
- Rourke, L., Anderson, T., Garrison, D. R. ve Archer, W. (1999). Assessing social presence in asynchronous text based computer conferencing. *Journal of Distance Education*, 14 (2), 50-71.
- Strauss, A. & Corbin, J. (2014). *Basics of qualitative research techniques*. Sage Publications, New York.
- Technology – TOJET July ISSN: 1303-6521 volume 3 Issue 3 Article 20 Poole, D. M. (2000). Student participation in a discussion-oriented online course: a case study.
- Tekin, O., Özyaydınlık, K. (2019). Uzaktan Eğitim Yöntemi Kullanılan Hizmet İçi Eğitim Programının Öğretmenlerin Bilgisayar Öz Yeterlik Algıları ve Bilgisayara Yönelik Tutumlarına Etkisi. *Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (1),19-35.
- TÜSİAD (Türk Sanayiciler ve İş Adamları Derneği), (1999). Türkiye’de mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması. Rapor No: TY/184/1999.
- Topçu, A. (2008). ‘Intentional repetition’ and learning style: Increasing efficient and cohesive interaction in asynchronous online discussions. *British Journal of Educational Technology*, 39(5), 901-919. Translated into Turkish in 2007 by M.KALKAN, School of Maritime Business and Management
- Usta, İ. (2019). Uzaktan Öğrenenlerin Öğrenme Biçimlerinin İncelenmesi. *Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1), 371-384. DOI: 10.33905/bseusbed.551031
- VARAK, Erişim Tarihi: 30.06.2010. <https://vark-learn.com/home-turkish/>
- Yılmaz, H., Düğenci, M. (2010) Hizmet içi eğitime farklı bir yaklaşım: e-hizmet içi eğitim. XII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, 67-74.

Extended abstract in English

The aim of this study is to examine the social presence levels, learning styles, attitudes towards e-learning and online learning community feelings of individuals in distance learning environment in terms of gender, age group, marital status, education program, class degree and preference reasons. In the literature, the scope of work and repetition of the subject for non-Study of the student's target audience (age, marital status, Gender, Preference, section, variables) and students about e-learning, their opinions/requests/issues by understanding the individual and their contents and the development of distance education system e-learning is considered to contribute to the literature in the name of making efforts to eliminate prejudices. This study, which also measures students' feelings of social presence and online learning community, also shows how much students feel about the virtual environment. It is thought that examining the existence and belonging levels of the students in the virtual environment and the relationship of these variables with each other will shed light on future studies.

In this research, a screening model from quantitative research methods was used. The screening model is a research approach that aims to depict a situation in the past or currently in progress, the event subject to research, the individual or the object without any interference with its current state and without any attempt to influence it (Karasar, 2012). In the scope of the study, no intervention was made to affect the situations in which individuals were intended to be measured. For this reason, the screening model was preferred and the scales were applied to the individuals. In order to measure the statistical significance of the scales, Anova analysis type was selected and applied.

Apart from the personal information form, distance learning students were given a questionnaire with 6 different scales of 76 questions. 123 students participated in the study, with 63 male and 60 female students. Distance Education Vocational School of Isparta University of Applied Sciences, there are 6 programs in total in distance education programs. The distribution of students in the programs is seen as the most in "Medical Documentation and Secretarial" in women and the most in "Computer Programming" in men. This result can be explained by the fact that men in our society are more interested in computers than women.

Distance learning 9 among the reasons preferred are family reasons and job changing in married women, and financial situation in single women. In men, however, it is seen that there is a majority preference for employment status regardless of marital status. This is thought to be due to the fact that men in our society play more of a role in their working lives than women.

It is observed that 4 of the 8 students who chose distance education for health reasons are studying in the "Medical Documentation and Secretarial" section, while the other 4 are studying in the "Medical Promotion and Marketing" section. It is thought that these departments attract more students who experience health problems, given that their areas of work are hospitals.

When the learning styles of distance learning students are examined, 55 out of 122 students who answered the questionnaire have a kinesthetic (K) learning style. When the literature is examined, previous studies also show that the most common form of learning is kinesthetic learning, and this is consistent with the assumption that adults want to perform their learning in a life-centered context (Usta, 2019).

There is no significant difference between the learning styles of the students and the reasons for their preference. However, after kinesthetic learning, it is observed that the most common

cause of choice for students with aural (A) learning style, which is the highest form of learning after kinesthetic learning, is familial reasons. When it is thought that listening in the auditory learning format contributes the most to learning, it is thought that distance learning tools can be reached and listened to at any time, attracting more people with this learning style. In addition, in the age range of 36-40, the aural learning style is seen to stand out compared to the kinesthetic learning style, while in the age range of 40+, the auditory and kinesthetic learning style are seen to be equalized.

Although there are no significant differences between groups and groups, the reading/writing learning style (R) averages higher than other forms of learning in terms of social presence level, e-learning attitude level and online learning community feeling level. This height is thought to be related to self-expression by reading what the other person writes and to be able to resolve their deficiencies more easily because of the predisposition to writing and reading which is associated with learning styles.

In the literature, distance education students learning styles are examined in previous studies because of the difference in variables are separated from other studies. Unlike the literature surveyed, distance education, preference, class rank, marital status, Education, Common Program, social presence level, the level of service quality attitude, the online learning community the level of satisfaction the level of perceptions of distance education and e-learning attitude variables were not conducted because the research sample regarding their level of various comparisons with the increase of the variables and the researchers will do the work will contribute to the literature in this area.

It is observed that the social presence levels of distance learning students are above average. This result is thought to be caused by the assumption that students choose distance education programs based on their own wishes and their respective fields (Gündüz, Aydemir and Karaman, 2018).

In terms of the Program, there is a significant difference between medical promotion and marketing and computer programming programs. It is thought that computer programming students with higher levels of social presence are more prone to computer and are more interested in expressing themselves and their feelings in distance education environments and interacting easily in the environment. There is no significant difference in social presence levels and learning styles, age, gender, marital status and class degrees. The lack of difference can be evaluated in two main reasons: the fact that the scales were filled by volunteers and that there was a homogeneous distribution and that age, gender (Gündüz, Aydemir and Karaman, 2018), marital status and class level did not affect the level of social presence.

One of the variables discussed in the study, it is observed that the reasons for students' choice of distance education were higher than those who preferred them due to their job status compared to those who preferred them due to other reasons. This can be explained by the fact that students who prefer distance education because of their job status feel more motivated and more responsible for the courses because of not disrupting the courses and are more willing in distance education settings.

There is no significant difference in student's social presence levels compared to their learning styles. It is observed that the way of learning does not affect their behavior in distance learning

environments, their participation in the lesson, their self-expression. The reason for this is that participation in the course, self-expression is thought to be effective in all forms of learning.

The levels of distance education students assessed under the scope of UE-SERVQUAL (service quality) enthusiasm are well above average. It is thought that the students' ability to enroll in distance education with their own wishes and Department preferences, as well as the fact that the distance education system is accessible at any time, is effective at the height of the student's enthusiasm for the system. There was no significant difference in students UE-SERVQUAL attitude levels in gender, age, cause of preference, and program context. But second year students compared to first year students, UE-SERVQUAL appears to have higher averages under the scope of zeal. This is thought to be associated with increased motivation and enthusiasm for the system as students explore the system. It is thought that a significant difference in the common influence of marital status and class degree under the scope of distance education UE-SERVQUAL enthusiasm will contribute to the improvement of service by attracting attention to this area in distance education.

The levels of the online learning community of distance learning students were evaluated under the similarity factor. When the levels of online learning community of distance learning students are examined, it is observed that there are no significant differences between gender, age, marital status, program and learning style variables. The similarity factor is measured by the factors such as meeting the other students in the class, meeting the common denominator, having similar past experiences and having similar expectations. There is a significant difference in grade level in the online learning community levels of distance learning students under the heading similarity. This can be explained by the increasing number of times spent on class degrees and the increasing number of opportunities to meet classmates.

There is no significant difference in the level of satisfaction perceptions of distance learning students in terms of gender, age, marital status, class degree, learning style and program under the headings of Materials, Evaluation, support services and Program Evaluation. This can be explained by the fact that the system and the program are prepared with certain standards and approach all variables to the same extent.

Distance learning students' attitudes to e-learning appear to be above average. There are no significant differences between distance learning students e-learning attitude levels, age, gender, marital status, class, program, preference reason and learning styles. This result suggests that attitude towards e-learning is not linked to demographics. But there is significant difference to the common effect of marital status and class grade. Students whose marital status is married and whose grade level is 2 have a higher attitude to e-learning. This is because e-learning is more preferable to marital status due to living conditions for married people, and for the second year, it can be explained by breaking the prejudices against e-learning and entering the process of acclimatization.

Descriptive statistics and measurements of distance learning students e-learning attitudes, social presence, service quality attitudes, online learning community and satisfaction levels were made. There is a significant difference between the scores of the students on these tests. While there is a significant difference between all tests, there is no significant difference between social presence and the online learning community. It is normal that there are no significant differences considering that these two tests measure approximately the same conditions.